

Broj 142. travanj, 2025.

GLASNIK

 Kotorvaroškog kraja

Sretan Uskrs!

Izdavač:

Župni ured Rođenja B. D. M.

78220 Kotor Varoš

Tel./fax: 051 785 050

E-mail: mladi-kotorvaros@blic.net

www.kotorvaroskadolina.com

Redakcija: Viktorija Barišić, Luca Koroman,
fra Anto Šimunović, fra Petar Karajica, fra
Marko Bandalo, fra Zoran Mandić, fra Juro
Aščić, fra Stipo Marčinković

Glavni urednik: Fra Zoran Mandić

Tehnička obrada: Viktorija Barišić

Tiraž: 250 primjeraka

Tiska: "JU Centar za kulturu, sport i
informiranje" Kotor Varoš

CIJENA: 3,00 KM

Uskrsna čestitka

*Uskrs predstavlja obnovu života, kao i
mir i radost, koji su namijenjeni svakome od
nas, te pobjeđuje strah čovjeka od smrti*

*Neka ovaj Uskrs ne bude samo još
jedan dan u nizu, već novi početak za svakoga
od nas.*

*Podimo dalje kao glasnici mira i
ohrabrenja. Gospodin je uskrsnuo!*

ALELUJA!

*Sretan i blagoslovljen Uskrs svim
župljanima i vjernicima žele vam vaši fratri !*

STATISTIKA ŽUPA

STATISTIČKI PODACI IZ ŽUPNIH
MATICA ŽUPA KOTORVAROŠ u 2024. godini

KRŠTENIH: 2:1 Mi 1 Ž

VJENČANIH: 0

UMRLIH: 13 6 Mi 7 Ž

STATISTIČKI PODACI IZ ŽUPNIH
MATICA ŽUPA SOKOLINE u 2024. godini

KRŠTENIH: 0

VJENČANIH: 0

UMRLIH: 0

STATISTIČKI PODACI IZ ŽUPNIH
MATICA ŽUPA VRBANJCI u 2024. godini.

KRŠTENIH: 0

VJENČANIH: 0

UMRLIH: 3:1 Mi 2 Ž

Bijeli Božić

Mi, naši župljani i prijatelji veselili smo se dolasku Božića a posebno proslavi mise Polnočke koju smo i ove godine slavili u župnoj crkvi. No, iznenadi nas snijeg. Toliko smo ga priželjkivali i željeli ali ... Padao je neprestano dva dana i dvije noći, putovi zameteni, neočišćeni i samo oni najbliži crkvi i oni najhrabriji došli su na misu Polnočku. Bilo nas je sve skupa 75.

Prostor ispred crkve krasili su lijepo

nakićeni borovi. Misno slavlje predvodio je fra Juro Aščić uz koncelebraciju fra Zorana Mandića. Za vrijeme svete mise svirala je Ivona Marković uz veliku potporu nazočnih vjernika. Opće poznato je da hrvatske božićne pjesme spadaju među najljepše božićne pjesme na svijetu. čestitanje.

Naši župljani i dobrotvori uložili su dio sebe i svojih sredstava kako bi uveličali ovu noć i radosno druženje poslije svete mise. Gđa Borka Juričević iz svoje pekarske firme „Tradicija“ darovala nam je vruće kifle a pečenicu ekipa iz Welsa sa prijateljima. Iz župnog ureda stigla je rakija i kuhano vino. Ekipa iz Welsa kao i prethodnih godina je izvela prekrasan vatromet koji je na poseban način uzveličao slavlje poslije svete mise.

Pokazali smo na svoj način da se znamo radovati i veseliti te Bogu zahvaljivati što nam je dao mogućnost za ove ugodne susrete.

Viki

Misa zahvalnica

U večernjim satima Stare godine sa početkom u 17 h slavili smo misu Zahvalnicu za sve što nam je Gospodin dao kroz minulo vrijeme, za koje možemo reći da smo napravili velike korake.

Na misi se okupio lijep broj župljana iz čitavog kraja. Molili smo Božji blagoslov za sljedeću godinu, a fra Zoran je sve pozvao da u sebi gajimo osjećaje zahvalnosti prema Bogu i braći

ljudima, posebice našim dobročiniteljima.

Zahvalimo Bogu za svoje obitelji, za svoje živote i sve ono vidljivo i nevidljivo što nam je Gospodin udijelio. Zadnji poziv da ovu godinu učinimo sretnom, da bez tereta, bolesti i grižnje savjesti uđemo u novo razdoblje života.

Bitno je Bogu zahvaliti jer Bog nas voli, i kad se smijemo, i kad plačemo. I kad smo siromašni. Bogu smo uvijek bitni.

Neka ovaj zadnji dan 2024. godine bude zahvala Bogu, a isto tako i pogled prema naprijed. Recimo u ponoć Bože hvala Ti za sve i ne samo večeras, nego svakog jutra zahvalimo se Bogu za sve što nam daje i pruža.

Na završetku misnog slavlja pročitana je župna statistika za 2024. godinu, a potom je župnik svima zaželio radosnu i blagoslovljenu Novu godinu.

Viki

Sveti Stjepan u Vrbanjcima

Već je postala tradicija da se naša cijela kotlina skupi u Vrbanjcima na proslavu sv. Stjepana Prvomučenika. Tako je bilo i ove godine u prekrasnoj Božićnoj idili. Misno slavlje predvodio je fra Juro Aščić i fra Zoran Mandić. Fra Zoran je sve pozvao na radost i veselje ovih dana, jer Božić je dan radosti, mira i prijateljskih susreta. Božića nema, ako ne stvorimo prostor u svom srcu za one koji su u nevolji. Skromnost je vrlina velikih i odgovornih ljudi. Sveti Stjepan nam je primjer koji valja iz dana u dan slijediti.

Poslije mise uslijedilo je druženje uz iće i piće, a nakon toga svećenici su zajedno sa pratiteljima obišli obitelji župe Vrbanjci i blagoslovili ih.

Viki

Ivandan u Kotor Varošu

Tradicionalno je da se treći dan Božića, na sv. Ivana održi sveta misa u Sokolinama. Međutim, ove godine zbog velikog snijega i neočišćenog puta Ivandan smo proslavili u župnoj crkvi.

Bio je tradicionalni grah koji se kuha uvijek u Sokolinama a ove godine se kuhao ispred crkve. Glavni kuhar, kao i uvijek, bio je Igor Mandušić, a pomagali su mu Šepi, Zlaja i Burduš.

Na misi se okupilo preko 30 Ivana, Ivki, Ivi...

U dvorani se poslije mise nastavilo prijateljsko druženje uz grah.

Viki

Blagoslov obitelji i kuća

Jedna od bitnih odlika Božića jest susret. Ako ikada, barem o Božiću obitelji se pokušavaju okupiti na zajednički objed. Božićno vrijeme jest i posebna prigoda da se svećenici susretnu sa svojim župljanima.

Već na Stipandan, drugi dan Božića naši ujac i sujaci su krenuli u obilazak i blagoslov obitelji u Vrbancima, a druge dane u župi Kotor Varoš. U tim danima ušli smo u sve kuće naših vjernika susrećući ih u njihovim domovima i donoseći Božji blagoslov

svim nazočnima. Svima onima koji su nas radosno i kršćanski primili od srca zahvaljujemo i molimo neka uistinu Božji blagoslov ostane na njihovoj obitelji a oni sami postanu nositeljima Boga svima koje susreću. Svima se zahvaljujemo na lijepom prijemu i susretu.

Nismo mogli obići sve vjernike zbog velikog snijega i neočišćenih putova ali čim vrijeme bude dozvoljavalo i njih ćemo obići i blagosloviti njihove domove.

Fra Zoran Mandić

Božićna akcija mladih

Više od dvadeset godina prisutni su u župi i spremni pomoći i pomažu u svakoj prilici i svakom pozivu kad je potrebno. Zna se, to je Ekipe Wels i

prijatelji. I ove godine su pripremili za potrebe starih bolesnih i usamljenih pakete sa hranom. Negdje su podijeli i novac da bi ljudi mogli platiti račune jer nažalost sve je više siromašnih i onih koji primaju minimalnu mirovinu.

Ovu akciju godinama pomaže udruga „Prijatelji malenih“ iz Welsa a ove godine im se pridružila i Udruga Hrvata iz Stuttgarta koja je novčano pomogla sve potrebne.

Osim u ovoj akciji mnogi su im se pridružili i dali svoje priloge i za vatromet, te im se svima od srca zahvaljuju, kao i svim drugima koji osjete u srcu potrebu da izdvoje prilog za potrebe naših starih.

Viki

Sveta Tri kralja

Blagdan Sveta tri kralja ili Bogojavljenje jedan je od najstarijih katoličkih blagdana, a prema događajima opisanim u Evanđelju po Mateju, tri su kralja ili mudraca „s Istoka“, prateći betlehemske zvijezde, došli u Jeruzalem pokloniti se novorođenom Isusu.

Na svetkovinu Bogojavljenja 6. siječnja spominjemo se onoga trenutka kada se Isus objavio cijelome svijetu. Uz svetkovinu Bogojavljenja posvećuje se voda, kojom kasnije vjernici škrope sebe, svoje kuće i imovinu pokazujući da i sebe i sve svoje podlažu Gospodinu Bogu pouzdavajući se u njegovu ljubav i dobrotu.

I mi smo tako u našem kraju na sami dan Bogojavljenja, 6. siječnja slavili svete Mise u Zabrdi, u župnoj crkvi Kotor Varoš i u crkvi u Vrbancima gdje smo posvetili vodu te njome poškropili sebe i sve svoje.

Svetkovinom Krštenja Gospodina završava proslava Božića a počinje „Vrijeme kroz godinu“.

Neka ovogodišnja proslava Božića ostavi trag u našim životima te postanemo bolji nego što smo bili.

Viki

Posjet „Udruge kotorvaroških Hrvata“ iz Zagreba

Na poziv g-dina Mate Ivića i voditelja HM ST. Gallen Švicarska fra Marinka Šakote, fra Pero i ja smo se zaputili 28.3. ove godine na put. U mjestu Balgach lijepo nas je primio g din Mato Ivić s obitelji. Dan poslije u subotu 29. ožujka u večernjim satima u Balgachu imali smo svetu misu u prepunoj crkvi. U tom malom mjestu ima preko 50 obitelji s područja kotorvaroške kotline. Pod svetom misom pjevali su mladi iz župe Rodoč kod Mostara koji su također na poziv župnika došli u

Švicarsku. Nakon svete mise imali su kratki meditativno korizmeni koncert. Na koncu svete mise u Balgachu skupljani su dobrovoljni prilozi za KSA.

Nakon toga smo se zaputili u dvoranu na večeru i druženje s našim kotorvarošanima. Sutradan 30.3. bili smo na misi u HKM Dornbirn u Austriji na poziv župnika vlč. Jurja Kostelca i g-dina Marka Topalovića. Nakon svete mise zajedno s domaćinima smo imali druženje uz ručak i ugodni razgovor.

U večernjim satima istog dana imali smo svetu misu u ST Gallenu. Crkva je bila prepuna ljudi koji su iz različitih krajeva Hrvatske i BIH došli ovdje u ovaj kraj. „trbuhom za kruhom“.

Nakon svete mise opet smo se družili sa našim vjernicima. Bilo je prelijepo vidjeti naše vjernike u dalekoj Švicarskoj kako se družu i zajedno mole a posebno lijepo je bilo vidjeti mlade ljude s djecom koji su također ostali vjerni ovoj vjeri. Velika hvala g dinu Mati Iviću i fra Marinku Šakoti voditelju HKM na pozovu i mogućnosti da se zajedno s našim Hrvatima iz kotorvaroškog kraja družimo i molimo.

Imali smo mogućnost na koncu svih misa predstaviti se odakle dolazimo i govoriti o projektima Kruha sv. Ante.

Fra Zoran Mandić

Misijski put

Bosna i Hercegovina bila je stoljećima misijska zemlja, no u posljednjih nekoliko desetljeća iz naše zemlje se odlazi u misije diljem svijeta. Kada je riječ o našim misionarima i misionarkama, vrijedi istaknuti fra Vjeku Ćurića (1957.-1998.) bosanskog fratra koji je do kraja života djelovao u Ruandi.

Putem bosanskih misionara krenula je grupa vjernika iz jajačkog kraja s fra Zoranom Mandićem i fra Jurom Tokalićem. U Ruandu, zemlju s tisuću brda, stigli su 30. siječnja 2025. godine. U ovoj afričkoj zemlji živi nešto više od trinaest miliona ljudi. Najnaseljenija je to zemlja po kilometru kvadratnom na ovom kontinentu. U toj zemlji je 1994. godine počeo strašni rat između većinskog plemena Hutu i plemena Tutsia. Za nekoliko mjeseci ubijeno je više od milijun ljudi.

Fra Vjeko Ćurić, franjevac Bosne Srebrene, u toj zemlji živio je i radio prije sukoba, za vrijeme sukoba, i nakon sukoba. Zalagao se za bolji život, pomagao je one najsiromašnije i najugroženije, djecu, samohrane majke, stare i bolesne. Uz širenje radosne vijesti, fra Vjeko je bio i graditelj. Izgradio je samostan, crkvu, školu, bolnicu...

U vrijeme i poslije genocida, nesebično je

spašavao Tutsie i Hutue od sigurne smrti, izlažući i svoj vlastiti život. Nekoliko puta su ga pokušali ubiti jer je poznao one koji su ubijali i koji su davali naređenja za ubojstva. Na poziv braće franjevac i generalnog ministra reda da napusti Ruandu jer će izgubiti život, odgovarao je kako ne može ostaviti svoje „garonje“, kako ih je od milja zvao. Fra Vjeko je bio jedan od njih. Ruanda je bila njegova druga domovina.

Tužna vijest da je bosanski franjevac fra Vjeko Ćurić ubijen proširila se svijetom 31. siječnja 1998. godine. On koji je spasio preko sto tisuća ljudi od sigurne smrti, prolio je svoju krv u borbi za mir, istinu i život. Tijelo pokojnog fra Vjeka pokopano je u crkvi koju je izgradio, a njegov duh živi u srcima njegovih „garonja“.

Ove godine 1. veljače 2025. godine, u nazočnosti velikog broja vjernika, slavljena je sveta misa u crkvi Gospe od Anđela u Kivumu za fra Vjeku. Nakon svete mise, učenici osnovne i srednjih škola upriličili su prigodni program kojim su se prisjetili pokojnog fra Vjeka i njegovih djela.

Putovanje Afrikom nastavljeno je u nedjelju hodočašćem u nacionalno marijansko svetište Kibeho u kojem su se između 1981. i 1989. ukazali Blažena Djevica Marija i Isus. Blažena Djevica Marija je predkazala veliko krvoproliće u Ruandi, ako se ne obrate i ako iz srca ne počnu moliti. Fra Zoran i fra Juro slavili su svetu misu sa svim biskupima Ruande, mnoštvom svećenika, redovnika i redovnica. Sveto misno slavlje je započelo je u 11 sati, a završilo u 15 sati. U Africi su svete mise žive, svi su aktivni uz molitvu, ples i pjesmu.

Misijski put nastavljen je u ponedjeljak 3. veljače 2025. godine odlaskom u Zambiju kod našega fra Ivica Perića, dugogodišnjeg misionara. Fra Ivica svoj misijski put započeo je u Ugandi, nastavio u Ruandi, te sada djeluje u novoosnovanoj misiji u Mwakapanduli u Zambiji. Tamo gdje su prekinuli fra Vjeku u radu u Ruandi, u Kivumu, njegov rad nastavio je fra Ivica.

Fra Ivica je nastavio pomagati siromašne kroz obrazovanje. Izgradio je i opremio strukovne škole za tesare, zidare, krojače, električare, informatičare, vodoinstalatere. Njegov moto je: „ne daj gladnome ribu, nego mu kupi štap i nauči ga pecati. S jednom ribom ćeš ga nahraniti jednom. Sa znanjem koje stekne, dat ćeš mu kruh u ruke za život.“

U Kivumuu fra Ivica je napravio škole koje su postale najbolje u čitavoj državi. Iz „njegovih škola“ izlaze mladi koji su u stanju samostalno započinjati posao koji su učili u školi. Nakon što je

škole podigao na najvišu razinu u državi, ostavio ih je franjevcima iz Ruande i Burundija da se kao lokalni sinovi dalje brinu za obrazovanje svoga naroda. I to je dokaz da fra Vjekin duh i dalje živi.

Naš domaćin u Mwakapandulu u Zambiji u ovaj kraj je došao u srpnju 2022. godine, kako bi nastavio širenje radosne vijesti, poučavati nove generacije lakšem životu kroz stjecanje znanja, kroz obrazovanje.

Bez naše pomoći, život i rad naših misionara u tuđini će biti puno teži. Kroz našu otvorenost, naši misionari će lakše širiti radosnu vijest. Svi smo pozvani ići putem misionara, putom Isusa Krista. Taj put je put ljubavi i radosti.

Fra Juro Tokalić

„UKRADENI ISUS”

Priča s neobičnim naslovom. Ukradeni Isus? Zar je i to moguće, rekli bi neki. Zanimljiva, možda bolje reći neobična priča iz Požeške kotline, točnije iz Kaptola.

Požeška kotlina okružena je slavonskim gorjem: Papukom, Krndijom, Psunjem, Diljem i Požeškom gorom. Valjda je to i privuklo mnoge Kotorvarošane da svoj novi dom potraže u podnožju ovih planina. Volimo mi plodnu ravnicu ali, čini mi se, još više volimo brda i uzvisine koje nas podsjećaju na naš rodni kraj, na našu Kotorvarošku kotlinu.

Oni koji uživaju u čarima Papuka znaju da na njemu ljudi ostavljaju mnoge tragove. Nekada su to tragovi koji narušavaju ljepotu Papuka, žele ga učiniti deponijem smeća. Ružno i prema prirodi nezahvalno!

Postoje i oni koji ostavljaju dobre tragove.

Jedan od njih je Slavko Vernot iz Komarovaca (župa Kaptol), istinski zaljubljenik u prirodu i, što je najvažnije, čovjek koji s prirodom i od prirode živi!

Posebno zanimljiv trag koji je na Papuku ostavio je veliki, drveni križ koji je sam napravio i postavio u šumi ponad Kaptola. Bilo je to 2002. godine.

Podigao ga je, kako sam kaže, kao znak

zahvalnosti Gospodinu za uslišane molbe. U Zagrebu je kupio Kristov corpus (tijelo) saliven od bronce i postavio ga na drveni križ. Bilo je to lijepo i ugodno iznenađenje za sve koji su tim putem prolazili. Raspelo koje poziva da zastaneš i promisliš!

Uistinu lijep trag!

A onda, nekoliko godina poslije, jedan od onih koji loše tragove ostavljaju, skinuo je brončanog Isusa s križa. Doslovno ga je ukrao. Čudno, neshvatljivo i uistinu jadno. Ukrasti Isusa?!

Što je s njime uradio i gdje je brončani Isus završio, ne znamo. Znamo samo da drveni križ i dalje stoji, a ljudi pokraj njega i dalje prolaze i redovito zastanu.

I sama volim otići do križa. Volim ga i drugima pokazati i ispričati priču o kaptolačkom križu, priču o „ukradenom Isusu“. Osobito svojim učenicima. Neka znaju. Lijepo je uživati u ljepoti prirode, razbistriti misli i promisliti kakve tragove mi ostavljamo. O nama ovisi po kakvim će nas tragovima pamtiti! Bilo bi lijepo da i za nas jednom mogu reći 'prošao je zemljom čineći dobro'.

Gdje god došao, kuda god prošao, ne dopusti da ti netko ili nešto ukrade Isusa!

Ljubica Maljur

TOMISLAVGRAD

Crkva sv. Nikole Tavelića

Dumno, Duvno, Delminium (sjedište ilirskog plemena Delmati – Dalmati), Županjac, Sedidžedid (Nova tvrđava), Tomislavgrad – jedno mjesto s mnogo imena u određenim povijesnim razdobljima. Duvno je prvi put postalo Tomislavgrad 1928. kada je kralj Aleksandar odredio ime Tomislavgrad u čast rođenja sina Tomislava. Nakon Drugog svjetskog rata Tomislavgrad je opet Duvno (ilirski riječ d'Imno = pašnjak ili dëlma = ovca). No, Duvnjaci su organizirali referendum 12. kolovoza 1990. i gradu vratili ime Tomislavgrad, kao spomenik prvom hrvatskom kralju Tomislavu.

Ove godine ćemo mnogo puta čuti o Duvanjskom polju i Tomislavgradu, jer obilježavamo 1100 godina Hrvatskog Kraljevstva. Hrvatski sabor je u ožujku 2024. proglasio 2025. Godinom obilježavanja 1100 obljetnice Hrvatskog Kraljevstva u spomen na krunidbu kralja Tomislava na Duvanjskom polju. Obilježavanje ovog jubileja predvodit će Udruga Braća hrvatskog zmaja i Matica hrvatska. Ovo obilježavanje treba shvatiti i slaviti u zajedništvu svih Hrvata, ma gdje živjeli, kao ponos i potvrdu našeg zajedničkog identiteta.

Područje općine Tomislavgrad nalazi se u jugozapadnom dijelu Bosne i Hercegovine, uz samu granicu s Hrvatskom, a pripada Hercegbosanskoj županiji. Spojna je točka Bosne, Hercegovine i Dalmacije. Mogu reći i da Tomislavgrad nije „na putu“, malo je izdvojen, ali je zato svoj, poseban. Iz Sarajeva nema javnog prijevoza do Tomislavgrada.

Karmel sv. Ilije

Ne kažem da se tamo ne može doputovati: idete do Livna ili Mostara, pa u Tomislavgrad, a tko putuje privatnim automobilom može u Tomislavgrad doći s mnogo strana. Zato ga i treba

posjetiti, jer putovanje je izazov, a dolazak će biti i te kako nagrađen prirodnim ljepotama, ljubaznošću mještana, a naći ćete i zanimljivu povijest, posebice u samostanskom muzeju Fra Jozo Križić, koji je otvoren u srpnju 2013. s pet muzejskih zbirki: arheološka, sakralna, etnološka, etnografska, afrička s dijelom filatelije i numizmatike. Zanimljivo: dođete u mali Tomislavgrad i uživajte u djeliću Afrike. To su predmeti koje su misionari donosili iz Konga.

Fra Jozo Križić (1951-1993) rođen je u Roškom Polju, a umro u Tomislavgradu. Posvetio se prikupljanju i sređivanju muzejske zbirke s vrlo raznolikim i vrijednim stvarima. Prikupio je više od 3000 predmeta da bi oteo zaboravu ono što je pripadalo duši i životu naroda. Zato muzej nosi njegovo ime.

Kralj Tomislav

Tomislavgrađani slave dvojicu velikana hrvatskog naroda: kralja Tomislava i sv. Nikolu Tavelića.

Tomislav je okrunjen za kralja 925. na Duvanjskom polju. Bio je knez, koji je zaslužio kraljevsku krunu. Krunu, plašt, mač i štit Tomislavu je poslao papa Ivan X. Prije 1100 godina Tomislavgradsko područje je bilo središte Hrvatskog Kraljevstva. Ne krune se kraljevi tek slučajno na pašnjacima. Možemo samo zamišljati

kako je izgledao kraljevski grad i krunidba. Tomislav je tada bio moćan što je vidljivo iz zapisa Porfirogeneta, koji piše da je Tomislav imao vojsku od 100000 pješaka, 60000 konjanika i 80 velikih ratnih brodova i stotinu manjih. Bilo nam je Kraljevstvo moćno.

Tomislavgrad je 31.1.2025. objavio program proslave ove značajne obljetnice. Program ove objave bio je bogat: od izvođenja Duvanjske himne, (Tisuć ljeta jak i snažan hrvatski nam stoji dom, / Uvijek spreman da si brani prava svoja snagom svom...) napisane 1924. godine – za obilježavanje 1000 obljetnice Kraljevstva, prikaz VR animacije krunidbe kralja Tomislava, predstavljanje trona i krune kralja Tomislava (izradio kipar Ilija Skočibušić), izložba fotografija Jasmina Fazlagića: Kralj Tomislav i Duvanjsko polje do izložbe u Muzeju: Ratnici u ranom srednjem vijeku u suorganizaciji Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika iz Splita. Monografija Duvanjsko polje – hrvatsko prijestolje o. Zvonke Martića, koja osvjetljava politički i kulturni položaj Hrvatske u 10. stoljeću. Predstavljen je program uređenja Trga kralja Tomislava. Bit će snimljen i dokumentarno-igrani film o kralju Tomislavu u produkciji Večernjeg lista. Ova obljetnica će biti obilježavana tijekom cijele godine.

U Tomislavgradu je bazilika, a zaštitnik joj je sv. Nikola Tavelić. Ispred je lijepo uređeni park. Vanjski izgled je u obliku pravilnoga križa, a iznad križa se izdiže okrugla kupola. Unutra je slika „Isus

prijatelj malenih“ poznatog slikara Vlahe Bukovca i druge zanimljivosti. Samostan i crkva su izvedeni prema projektu istaknutog hrvatskog arhitekta s početka 20. stoljeća Stjepana Podhorskog, koji je stvarao novi stil crkvene arhitekture zasnovan na elementima predromaničke, bizantske i starohrvatske arhitekture. Crkva je građena od 1924. do 1931, a samostan od 1930 do 1940. U Drugom svjetskom ratu crkva je oštećena i dugo je obnavljana. Najnovija obnova izvršena je 2000-te godine. Crkva sv. Nikole Tavelića i zapadno krilo samostana proglašeni su nacionalnim spomenikom.

U samostanu je i bogata knjižnica, koja je otvorena i za građanstvo.

Evlija Čelebija za Duvno kaže da "Slični rajskoj bašci, pripada klišnom sandžaku i ima četiri stotine kuća i jednu impozantnu džamiju, više mesdžida, jedan han, mali hamam i deset dućana". Posjetite Džudža džamiju (ćaršijsku džamiju) izgrađenu 1615. Svakako trebate posjetiti pravoslavnu crkvu sv. Nikolaja Čudotvorca. Crkva i džamija su nacionalni spomenik Bosne i Hercegovine.

U srpnju grad organizira kulturno duhovnu manifestaciju Dani sv. Nikole Tavelića, a osmog srpnja obilježava Dan grada.

Iznad grada je prekrasni Kologaj - šuma s mnogobrojnim šetnicama. Ako volite boraviti u prirodi i planinariti pridružite se Planinarskom društvu Orlova stina. Održavaju 170 km planinarskih staza i šetnica. Prošećite Stazom kraljeva, Stazom Gospi Sinjskoj... Možete posjetiti i planinarski dom "Blidinje". Nalazi se u Parku prirode Blidinje, uz obalu Blidinjskog jezera između planinskih masiva Vrana (2074 m) i Čvrsnice (2228 m). Članice ovog Društva su ovogodišnji Dan žena (8.3.2025.) obilježile uspinjanjem na Vran. Naravno da su im se pridružili i muški članovi. Ako odete na Blidinje možete posjetiti i pećinu poznatog hajduka Mijata Tomića (1610.-1656.). Predvodio je skupinu koja se borila protiv vlasti Osmanskog Carstva. Ne možete zaobići iznimno zanimljiv restoran Hajdučke vrleti gdje ćete dobiti najbolju puru s lučnicom, uštipe s kajmakom, tavu na hajdučki način, janjetinu i sl.

Pećina hajduka Mijata Tomića

Uz Blidinjsko jezero na području Tomislavgradske općine je i Buško jezero. Ovo jezero, površine 57,7 km², spada među najveća umjetna jezera u Europi. Služi kao akumulacija za Hidroelektranu Orlovac u Hrvatskoj. Bogato je ribom i pogodno za ribolov i kupanje.

Posebice je zanimljiv samostan karmelićana na Buškom jezeru, nedaleko od Tomislavgrada. To

je Samostan - Duhovni centar - Karmel sv. Ilije i crkva sv. Ilije Proroka, zaštitnika Bosne i Hercegovine. Crkva, samostan i duhovni centar blagoslovljeni su 20. srpnja 2006. na blagdan sv. Ilije. Prostor obuhvaća oko 5000 m² vrlo je zanimljiv i na prelijepoj lokaciji uz Buško jezero.

Posjetite ovaj rajski kraj i uživati ćete ljeti u blagoj klimi s povjetarcem, ali zime su snježne i oštre.

Luca Koroman

Pećina hajduka Mijata Tomića

Depresija

Osim teških i neizlječivih fizičkih bolesti, poput tumora (raka), postoje i neizlječive duševne bolesti, rekli bismo tumori duše. Jedna takva, i sve prisutnija duševna bolest je depresija. Depresija doslovno znači pritisnutost, potištenost. Očituje se kao vremenski dulje stanje bespomoćne tuge, pasivne sjetnosti, tjeskobnosti, bojaznosti pred budućnošću praćenom crnim slutnjama. Ona uzrokuje gubitak smisla i interesa, sve do povlačenja od ljudi i iz života, do upadanja u beznade i samoubilački očaj.

Uzroci depresije mogu biti različiti: gubitak nekog dragog, neizliječena sjećanja i traume, stres uslijed nasilja, osjećaj nevoljenja, bezvrijednosti i beskorisnosti, iskustvo sveopće nemoći da nešto promijenimo u zajednici gdje živimo ili da netko koga volimo odustane od lošeg puta... Često ne možemo ni otkriti uzroke. U svakom slučaju, s ljudima koji su depresivni nužno je ophoditi sa svom pomnjom i delikatnošću. Iskreno, bez nadmenosti, treba iskazati suosjećanje i solidarnost s onima koji misle da su potonuli i da im spasa nema.

Smatramo da je depresija usko vezana uz smisao života. U stanju opće potištenosti i malodušja ljudi ne vide svrhu svoga postojanja, misle da nikome ništa ne znače, ni Bogu, da su beskorisni. Depresija ima neraskidivu vezu s posljednjim smislom svega, dakle i s vjerom u

Boga. Ako je temeljena istina vjere da je Bog sve stvorio i to da je svakoga stvorio sa smislom i svrhom, onda je depresija, negacija te vjere. Pripazimo, ne radi se bezuvjetno o drskoj i oholoj, hotimičnoj i samo skrivljenoj negaciji smisla postojanja, o svjesnom ateizmu, niti da su depresivni ljudi zli. Uostalom vjera je dar, pa se krećemo u području nesavladive tajne.

U neka prijašnja vremena naši mali katekizmi kao i dječji vjeronauči započinjali su pitanjem: Zašto smo na svijetu? Odgovarali bismo u dahu: Na svijetu smo zato da Boga upoznemo, Boga ljubimo, Bogu služimo i tako u nebo dođemo! S vremenom su se zagubili i pitanje i odgovor. Ušli smo u kulturu osjetljivu na privatnost i na život koji završava sa smrću. Takva se pitanja ne postavljaju. Više je nego paradoksalno da su osobni izrazi vjere skrenuti u intimnost pojedinca, dok se istodobno privilegiraju i omasovljuju neki čini iza kojih često ima više magije, običaja ili potvrde etničkog pripadanja, nego vjere. Na primjer: religijske geste igrača na utakmicama ili razmetanje religijskim znakovima i simbolima u javnom prostoru. Odakle i zašto kod toliko velikog broja vjernika i u toj raznoraznim pobožnostima zasićenoj javnosti toliko depresije? Ili su samo ateisti depresivni?

Medicina je uznapredovala i za duševna oboljenja, pa je i za oboljenja u vjeri nužno konzultirati psihijatre i psihologe. Opasno je igrati se s ljudima kako to neki svećenici čine misleći da je rješenje za sve u njihovim duhovnjačkim recepturama. Više od pouka riječima i molitava, neophodno je praktično biti uz te ljude i praktično im pomoći.

U teškim duševnim krizama vrijedi vratiti se počecima vjere, iznova odgovoriti zašto smo na svijetu. Nužno je staru vjeronaučnu rečenicu pretočiti u naše nove riječi i u naš današnji život. Vrijedi, zacijelo, iznova početi vjerovati da je smisao našega života u tome da iznova tražimo Boga, da ga danas spoznamo, da ga iznova ljubimo

u našem svijetu, da otvorimo vrata vječnosti, jer naš život nije samo ovaj, zemaljski.

I da iznova povjerujemo da je smisao postojanja Boga njegova ljubav prema nama ljudima, da smo, da sam i ja, ovakav kakav jesam, ljubljeno od Boga. Bog nas voli, jer nije samodovoljan, ne može bez nas, ne može baš bez mene. Stvorio nas je iz ljubavi i slobode. Božja najdublja čežnja i smisao njegova postojanja je u tome da ga čovjek slobodno ljubi.

Početnoj vjeronaučnoj rečenici s pravom ćemo kazati da nedostaju drugi, bližnji. Nedostaje ono što je Isus tako neraskidivo svezao: vjeru u Boga i povjerenje u ljude, ljubav prema Bogu i ljubav prema čovjeku. Odatle, kako god trebamo iznova učiti vjerovati u Boga, nužno je iznova učiti imati povjerenja u ljude, ljubiti ljude. Vrijeme je, krajnje vrijeme, da iziđemo iz umišljenosti u svoju

pravovjernost, iz svoje bahate nadmenosti da jedino mi znamo živjeti s drugima te početi novi odnos u zajednici.

Ljudski život ima svrhu u sebi, u drugima i Bogu. Te tri razine su nerastavljive. Čovjek je stvoren da ljubi sebe, da uživa u životu, ali čovjek je stvoren da ljubi druge i bude im koristan, da nikada ne bude smetnja i uništatelj sreće i života bližnjega. I čovjek živi na zemlji da svojom ljubavlju prema drugim ljubi Boga. Zar u ovome ne leži nada da se izvučemo iz svojih malodušja i besmisla, potonuća i depresija?

Fra Ivan Šarčević

Tekst objavljen u: Vjesnik Franjevačkog samostana sv. Luke, god. XIX., broj 213 (Jajce, ožujak 2025.), str 28.

Putovati pisanjem (i) knjigama

Michel Tournier - Journal extime

„Nikad se neću riješiti ogledalā. Evo još jednog kojeg nosim sa sobom već godinama, i nikako ne uspijevam dovršiti njegovu priču.“ Tako započinje jedna crtica za mjesec travanj Ekstirnog dnevnika Michela Tourniera. U nastavku iste autor nas podsjeća da su ogledala dosta kasno postala dio naših života i da su prva napravljena u Veneciji. Zbog rijetkosti bila su skupocjena. A skica za priču o ogledalu autora ovog dnevnika je sljedeća: bogati

putnik svraća na konak kod jednog seoskog para. Smješten je u najbolju sobu. Kada ih je gost napustio nastavljajući svoj put, domaćin je ušao u sobu i pronašao torbicu koju je posjetitelj (valjda slučajno) ostavio. U toj torbici bilo je ogledalo. Kako se prvi put susreo s tim predmetom, prestrašio se onoga što je vidio. U njemu se zrcalio njegov pokojni otac s kojim je zadnji put pričao nekad davno kad se s njim posvađao i zauvijek rastao.

Nisu se izmirili. Potresao ga je taj prizor. Potišten izletio je iz sobe i iz kuće, prošao pored svoje žene ne obazirući se na njezinu reakciju. Shvatila je da postoji neki problem. Otišla je i sama u sobu. U ladici je pronašla ogledalo. Pogledala je u njega i zaključila: znala sam da me vara ali kako me može varati s ovako starom i ružnom ženom. Duhovita je ova crtica. Ima ih dosta takvih, sličnih, zanimljivih, simpatičnih, u ovom dnevniku.

Kao što u nogometu svako malo otkrijem još jednog, novog, mladog francuskog talentiranog nogometaša, tako se u zadnje vrijeme susrećem s nekim meni zapravo nepoznatim a zbilja sjajnim piscima ove velike i bogate literarne kulture. Za razliku od sportaša koji su u punoj snazi ili tek započinju svoje karijere, pisci žive još samo u svojim pisanjima. Da je živ, Michel Tournier bio bi sada stogodišnjak. Rodio se, naime, 1924. u Parizu. Osim francuskog svladao je i njemački jer je ljetne praznike redovito provodio u katoličkom internatu u Freiburgu. Studirao je pravo i filozofiju. Studirao je na Sorboni i u Tübingenu. Žalio je što nikad nije postao nastavnik. Radio je na radiju. Bavio se fotografijom. Spada među osnivače međunarodnog festivala fotografije u Arlesu, jedne od najvažnijih svjetskih manifestacija kad se radi o ovoj umjetnosti. Prevodio je s njemačkog. Napisao je

jedan esej Moja afera s Njemačkom, u kojem za sebe priznaje da ne postoji osoba manje darovita za strane jezike. Preveo je i dva romana Ericha Marije Remarquea. Zanimljivo je da je sam njemački pisac uočio da u francuskom prijevodu nedostaje poneki ulomak, a čak ima i nekih koje nije napisao. To su bile Tournierove intervencije.

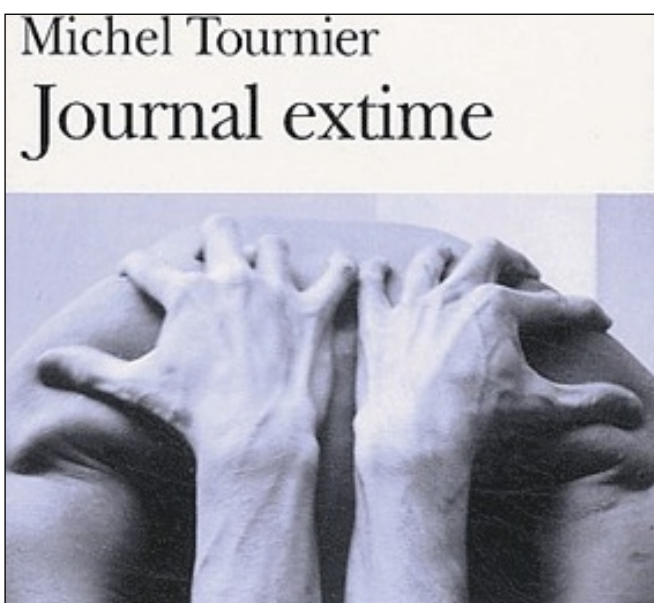
U njegovom dnevniku koji je netipičan, o čemu se sluti zbog naslova, može se pročitati svašta. Nije intiman a što se uglavnom misli za dnevnik kao literarni žanr. Tournierov je upravo suprotno: ekstimani. On bježi od autobiografskog. „Pisac koji samo pripovijeda svoj život i ne zna izmišljati je pisac treće klase“, tako misli ovaj pisac. Ne smatra svoj unutarnji život vrijednim ispisivanja pa ne piše o svojim duševnim stanjima. On naprosto bilježi događaje oko sebe, zapiše pokoji citat, napiše katkad skicu za priču ili roman, ili upisuje neke ideje za predstavu ili film. Bježi od autobiografskog a opet teško je posve sačuvati se od umetanja komentara pa i reakcija (i emocija) na opisane događaje.

Dnevnik je razdijeljen na mjesece. Započinje siječnjem a završava prosincem. No, u te pojedine mjesece ne bilježi datirano ni kronološki nego ovlaš. Nije u pitanju jedna godina. Radi se o bilješkama i zapažanjima koje su nastajale kroz više desetaka godina. Pribilježiti će zanimljivost za

Siječanj da se početkom tog mjeseca u gimnastičkoj dvorani u blizini Frankfurta održava dražba izgubljene prtljage koju organizira kompanija Lufthansa. Ali će u Srpnju napisati za čokoladu da je muška slastica. Ovako piše: „Čokoladu su u Europu donijeli Španjolci, pravi 'macho' narod. Na dvoru u Madridu bila je toliko omiljena da je nadbiskup odredio da pojesti je ujutro nije zapreka za svetu pričest, za razliku od ostale hrane.“

Živio je s majkom u župnom dvoru. Crkva je ostala funkcionalna a župna kuća se prodavala. Kupila ju je njegova obitelj. Nastanio se u njoj i do smrti živio. A s njim je živjela do svoje smrti njegova majka. Jedne prilike će mu se najaviti na ručak François Mitterrand. „Zato što sam slavan“, tako je odgovorio majci na njezino pitanje zašto mu predsjednik Republike dolazi? Majka je ostala pribrana i konstatala: „u to me nikad nećeš uvjeriti“. A onda, zapisuje u nastavku te iste crtice: „Na televiziji je bila misa. Bio je blagdan Bogojavljenja. I propovjednik je u propovijedi govorio kako se nikad nije osobito zanimalo za sveta tri kralja ali ga je oduševio četvrti kralj kojeg je izmislio pisac Michel Tournier.“ Po završetku mise dobacio je majci da ipak nije baš posve nepoznat. Ali prije nego je trijumfalno zaključio, majka ga je upitala „zar nije rekao pisac Michel Tournier“. I

dodala misliš li da bi rekao pisac Goethe ili pisac Victor Hugo. Ono 'pisac', piše pisac, „sve je pokvarilo“.

Iz njegovog životopisa zanimljiva je zgoda kada je jednog dana neka žena, svečano odjevena, pozvonila na njegova vrata. Žena je krstila toga dana troje djece a kum od jednog nije došao. „Hoćete li ga zamijeniti?“, upitala ga je žena koja je stajala ispred vrata. Pristao je. Bio je odgojen vjerski, pa nije želio biti tek formalno kum. Pratio je svoje kumče, i prisvojio ga kad je imao sedam godina. Tada se mališan preselio od svojih sedmero braće i sestara i živio kod kuma. Troje djece svoga kumčeta zvat će unucima, a oni će njega zvati papi Michel: „Veseli me kako mi je to dijete palo s neba; nisam ga tražio; nisam birao, upravo tako treba prihvatiti dijete.“

Netipičan dnevnik. Ima u njemu i zabilješki posve dnevničkih, ali su one iznimke. U njemu ima anegdota, sjajnih vlastitih i tuđih misli, mudrosti i citata, refleksija i kratke esejistike. Ovaj je dnevnik velika mala proza. Svatko u njemu može pronaći nešto za sebe. „Riječ 'genij', čak ni 'talent' nisu pripadale njegovu rječniku. On je poznavao samo umijeće najskromnijeg zanatlije“. Tako će napisati za, možda najvećeg skladatelja, Johanna Sebastiana Bacha. A napisat će i ovo: „Biti, kako se kaže, 'jednom nogom u grobu', ne znači biti bolestan. To znači da smo pokopali polovicu onih koje volimo.“ U Dnevniku čak i teolog može pronaći ponešto iskoristivo: „Sveti Ivan Krstitelj je rekao: ja se moram umanjivati da bi on rastao. 'On' je Sunce-Krist. Zato će Ivanje biti 24. lipnja kad su dani najduži i počinju se skraćivati, a Kristovo rođenje 25. prosinca, u trenutku godine kad su dani najkraći i počinju se produžavati.“

Fra Mišo Sirovina

Tekst objavljen u: Vjesnik Franjevačkog samostana sv. Luke, god. XIX., broj 213 (Jajce, ožujak 2025.), str 18 – 19.

Ljekaruša fra Jure Marčinkovića OJAČAJTE KRALJEŽNICU

Već dugo imam problema s kralježnicom. Dobivala sam injekcije i mnoge lijekove, ali mi više ne pomažu. Liječnik mi je rekao da su injekcije i lijekovi za mene štetni. Ima li ljekovitih biljnih pripravaka koji bi mi pomogli?

Kralježnica je pravi stup koji nas nosi kroz život, izdržava sav naš teret. Kad stojimo, opterećenje na kralježnicu je 100 kg, a u sagnutom položaju čak 220 kg. To je prava građevina od 33 kralješka, s više od 350 mišića i 600 tetiva; pokretni koštani stup. Ona nam pomaže da skočimo, okreće nas, drži nas u ravnoteži i naš je prigušivač udara. Ipak nam često stvara teškoće, kad patimo od jakih bolova. Svaki treći stanovnik svijeta ima teškoća s kralježnicom. Samo je u Njemačkoj zbog problema s kralježnicom izostanak s posla 71 milijun radnih dana godišnje. Zbog bolova u leđima u Hrvatskoj svake godine pola milijuna stanovnika (499.345 u

2008.) posjeti liječnika opće medicine. Mnogi mi često pišu i pitaju: zašto me bole leđa? Možemo li ojačati svoju kralježnicu? Što pomaže kad križa jako bole? Svima odgovaram sljedeće.

Treba se više kretati.

Bolovi u leđima i problemi s kralježnicom bolest je današnjice. Najveći su problem premalo kretanja, previše sjedenja te sati i dani provedeni u automobilu. Sve to ima katastrofalne posljedice za našu kralježnicu. Mišići koji drže i nose kralježnicu postupno zakržljaju. Polukružne hrskavice između kralježaka se smežuraju i 114 postanu slabe. Nažalost, manjak kretanja postoji već i u male djece. Ni nekoliko stotina metara više se ne ide pješice, nego automobilom. Prema najnovijim ispitivanjima, današnja djeca prosječno se kreću samo 60 minuta na dan, tj. sedam sati tjedno, a sjede za računalom i pred televizorom

šest puta više, oko 40 sati tjedno. Posljedica toga je da čak 60% školaraca ima problema s pravilnim držanjem, ali i s kralježnicom te bolovima u leđima. Možda niste znali, ali psihički stres je glavni uzrok bolova u leđima, ramenima i zatiljku! Samo 15% svih bolova u leđima posljedica su tjelesnoga stanja. Imamo li problema i briga, sve se to odražava na kralježnicu. Zato moramo učiniti sve kako bismo bili što opušteniji i bez velikih briga.

Koji je sport dobar za kralježnicu? Oko 80 posto kroničnih bolova u leđima nastaje zbog oslabljenih i nedostatno treniranih leđnih mišića. Onaj tko puno trenira ima dobre i jake leđne mišiće, ali ujedno ukloni višak nepotrebnih kilograma koji su veliko opterećenje za kralježnicu. Među najboljim laganim sportovima za kralježnicu jest plivanje, ponajprije leđno, kao i razni plesovi. Tenis i golf relativno opterećuju kralježnicu.

Hodajte uspravno. Šećući gradom, promatram ljude kako hodaju i zapažam da većina njih ide pognuto. To je veliko opterećenje za kralježnicu. Kad hodate, držite se uspravno. Svaki dan barem pola sata prošetajte i vježbajte uspravno hodanje.

Vježbe za jačanje leđnih

mišića i kralježnice. Onima s oslabljenim leđnim mišićima, a time i problemima s kralježnicom, preporučujem mnogo svakodnevnoga hodanja, neki lagani sport, ali i posebne vježbe za jačanje leđnih mišića. Vrlo su jednostavne i svatko ih može obavljati ujutro nakon

ustajanja i navečer prije spavanja. Traju kratko, a uspjeh je nevjerojatan – nakon dva mjeseca leđni mišići toliko ojačaju da su bolovi znatno manji ili čak potpuno nestanu. Vježbe možete izvoditi na podu ili u postelji.

1. Lezite na leđa, potpuno

se ispružite, povucite noge tako da stopala budu blizu stražnjice, ruke, glava i pleća ostanu na podu; podignite uvis stražnjicu i leđa što možete više i ostanite u tom položaju 20 sekundi. Ispružite noge i protresite dobro nogama i rukama. Ponavljajte vježbe.

Nastavit će se....

Kornjače koje žive na našim prostorima

EKOLOGIJA

Kornjače čančare, koje pripadaju redu kopnenih kornjača, jedne su od stanovnika prirode u Bosni i Hercegovini kojih je sve manje zbog različitih faktora. Čančare, osim u prirodi, srećemo i u zatočeništvu kao dražesne kućne ljubimce.

Čančare, čije latinsko ime glasi *Testudo hermanni*, su kornjače malog do srednjeg rasta, čija je karakteristika oklopa crne i žute mrlje. Prema Crvenoj listi faune FBiH ima konzervacijski status ranjive vrste (VU), kako navodi Bosansko-Hercegovačko herpetološko udruženje.

Čančara naseljava predjele s toplom klimom i može se naći u suhim staništima, poput livada, njiva i svijetlih šuma. U potrazi za hranom u zoru napušta skrovište, a tijekom hiberniranja zakopava se u zemlju, gdje provodi zimsko vrijeme.

Kod nas ih nalazimo najviše u Hercegovini, ali i na području Bjelašnice i oko Sarajeva.

Njezina prehrana se, većinski, sastoji od svježeg ili suhog bilja, voća, povrća, te proteina. U zatočeništvu, izuzetno je bitno da čančara ima ispunjene sve uvjete, uključujući izloženost vještačkom sunčevom svjetlu, dostupnu svježu vodu i hranu koja se sastoji od gotovih peleta, svježeg bilja kao što su matovilac, crveni radić ili zelena salata, te u manjim količinama svježeg voće.

Važnost čančare se ogleda još u tome da ovaj vrijedni stanovnik naših šuma pomaže ekosustavu i održava ravnotežu.

Međutim, prijetnje za ovu vrstu su mnogobrojne, od kojih neke uključuju i ilegalnu trgovinu te uništavanje prirodnih staništa i uzimanje jedinki iz prirode u zatočeništvo.

Carinski službenici Područnog carinskog ureda Osijek na terminalu Županja otkrili su 25.11.2016. pokušaj krijumčarenja 715 živih

kornjača koje se nalaze na popisu zaštićenih životinja po CITES konvenciji, a ušle su u vozilu iz Bosne i Hercegovine. To je najveća zapljena živih životinja u Hrvatskoj. Posljednja takva zapljena dogodila se prije dvije godine kod Čapljine, na izlazu iz BiH, kada su u prtljažniku vozila Opel, oznaka RH, otkrivene četiri

kutije sa 640 barskih kornjača.

Ukoliko u jednoj od šetnji susretnete čančaru, nipošto je ne uznemirujte ili premještajte iz prirodnog staništa, jer tako pomažete očuvanju ovih predivnih životinja.

<https://www.vecernji.ba/vijesti/rekordna-zapljenazivih-zasticenih-kornjaca-iz-bih-1130962>

<https://radiosarajevo.ba/magazin/zanimljivosti/upoznajte-cancare-kornjace-koje-zive-nanasim-prostorima/556439>

IMENAR – ANTUN JARM

Uršula.

Latinski je oblik imena Ursula. Riječ ursa znači medvjedica, a ursula je umanjena, to jest medvjedičica. Hrvatskih inačica ima više Ula, Ulika, Ulka, Ura, Urka, Urša; zatim Sula, Sola, Solka, Ursa, Ursulina, Ursica, Orsula, Orsola, Oršula, Ora, Orša. Sveta je Uršula u kalendaru 21. listopada. Vrlo je mnogo drevnih povijesnih podataka o njezinom štovanju. Rođena je u Bretanji, u 5. stoljeću.

Drugi smatraju da je živjela još ranije, za cara Dioklecijana. Prema legendi bila je obdarena velikom ljepotom i umnošću. Vraćajući se s pratnjom iz Rima, naišla je na divlje Hune koji su opsjedali Köln. Njezinu su pratnju poubijali a, nastavlja legenda, vođa Huna ponudi Uršuli da će je poštediti pristane li da mu bude ženom. Uršula to odbija, a on je s tri strelicem ubija. U ikonografiji se prikazuje sa strelicom te bijelom zastavom obilježenom crvenim križem. Sveta je Uršula i danas zaštitnica ženskih odgojnih zavoda. Poznata redovničku družbu "Uršulinke", koje djeluju i u Hrvatskoj, utemeljila je u 16. stoljeću sveta Angela Merici; bave se odgojem djevojaka.

Valburga.

U imenu su se sastale starovisoko njemačke riječi walten -vladati i burg (burc) -grad, zamak (bergen -osigurati, zaštititi). U nas je ime rijetko u osnovnom obliku, ali se susreće u izvedenicama: Burga, Burgica, Vaca, Valica, Valka, Valika. Sveta je Valburga vrlo popularna pučka svetica na njemačkom području. Rođena je godine 710. u Engleskoj. Po želji (svetog) Bonifacija, "apostola Njemačke", brata njezine majke, kao misionarska suradnica dolazi u Njemačku, postaje redovnica-benediktinka u samostanu Tauberbischofsheim, a zatim poglavarica (opatica) u drugim, novim samostanima. Pod njezinim su vodstvom samostani postali duhovna žarišta vjere i kulture. Umrula je 25. veljače 779. u samostanu Heidenheim. To joj je I nadnevak spomendana u kalendaru. "Valpurgina noć" u kojoj se, prema germanskoj priči sastaju vještice i grabancijaši i koja pada od 30. travnja na 1. svibnja, nema ništa s ovom sveticom.

Valentin.

Latinska izreka kaže: Nomen est omen! (Ime je znak!). To je posebno uočljivo u imenu

Valentin. Latinska riječ *válens* znači zdrav, krepak. Iz toga korijenskoga značenja imena nastao je običaj u nekim europskim zemljama, a napose u Sjevernoj Americi, da ljudi na njegov spomendan izmjenjuju čestitke i darove: žele si zdravlje, sreću, svako dobro! Isti je razlog da ga vjernički puk smatra zaštitnikom od svih bolesti, napose zaraznih.

Oblici su osnovnog imena Valentina, Tina, Tinka, Valenka, Valika; Valentin, Tin, Vala, Valent, Valko; zatim u prijevodu: Zdravko, Zdravka. Valentinu se svetačka čast iskazuje neprekidno punih 17 stoljeća! Ta pučka zaljubljenost u Valentina nije mnogo marila za povijesne podatke o njemu, pa je o Valentinu do nas doprlo manje činjenica, a više legendi. Bezbrojni su podaci o njegovu neprekinutu tisućljetnome štovanju. Bio je svećenik i u vrijeme rimskog cara Klaudija, godine 269. ili 270. mučenički je ubijen. Štovatelji su mu, kad su progonstvaprestala, podizali crkve; najstarija je u Rimu iz 4. stoljeća, a stoji i danas. Spomendanmu je oduvijek 14. veljače. Običaj da se Valentin smatra svecem i zaštitnikom zaljubljenih dolazi - što malo tko zna i što je pomalo neobično - i od njegova mjesta u kalendaru. Naime, datum 14. veljače pada poslije božićnih i pobožićnih blagdana, a neposredno prije korizme, pokorničkoga vremena duhovne pripreve za Uskrs. Nekada se, više nego danas, životni ritam uvelike ravnao upravo prema kalendaru, prema crkvenim blagdanima i liturgijskim vremenima. Događaje nisu vezali samo za datume nego za svetačke spomendane. Sukladno s takvom praksom Crkva je od vjernika tražila da vjenčanja ne slave u vrijeme velikih blagdana (na Božić, na Uskrs), jer su oni zasebna slavlja cijele zajednice, a napose je tražila da se ne priređuju bučne svadbe u liturgijski posebno adventsko i korizmeno vrijeme, već izvan takvih razdoblja.

Preporuka vrijedi i danas. - Valentinov je kalendarski spomendan baš u takvu vremenu, preporučljivom za svadbene svečanosti. Zato se u negdašnja, staloženija vremena, u tom razdoblju oko Valentinova najviše ženilo i udavalo. Tu je

jedan od razloga zašto se baš Valentin štuje kao patron mladih, zaljubljenih, mladenaca, koji se spremaju na ženidbu, vjenčavaju "za Valentinovo" i po tome pamte taj događaj! - Manje se čuje, ali Valentin je općenito zaštitnik skladnoga braka i mladeži koja dorasta za ženidbu. Druga okolnost zašto je za patrona zaljubljenih odabran upravo Valentin jest samo njegovo ime, koje, kako rekosmo, znači zdrav, krepak, mlad... pa onda, naravno, takav svetac postaje i nebeski zaštitnik svih koji su mladi, žarka srca, razigranih osjećaja, u jednu riječ - zaljubljeni. Valentin pripada skupini svetaca koji naviještaju proljeće, novi život. I to je treći razlog što je Valentin zaštitnik mladih i zaljubljenih.

U starija vremena, kad su ljudi bilibliskiji s prirodom, to se izrazitije doživljavalo. Latinska izreka iz 17. stoljeća kaže: "Festa Valentino rediit lux - quisque sibi sociam jam legit ales avem". ("Došao je Valentinov blagdan, i svaka je ptica već sebi izabrala pticu-družicu"). Jasna aluzija namladence i zaljubljene. Valentin budi i uspomene starijima. Zajedništvo i toplo gnijezdo dragi su svakome, bez obzira na životnu dob. Stoga je Valentinovo svima blagdan i za sve dan radosnijih osobnih susreta, iskrena čestitanja i svečanijsa svjedočenja uzajamne privrženosti.

Nastavit će se...

HUMOR.HUMOR.HUMOR.HUMOR.

Sportske discipline u BiH:

- dizanje kredita,
- preskakanje rata,
- plivanje u dugovima,
- trčanje za jamcima.

Vrućina

Idu dvije ziherice putem i jedna kaže:

- Vruće mi je.
- A druga će:
- Pa otkopčaj se.

Najbolji slikar

Dvije mačke razgovaraju o umjetnosti:

- Od slikara, najdraži mi je Walt Disney.
- Pa on uopće nije bio slikar!
- Nema veze, ali miševi su mu preslatki...

Otimaju se

Ivan opet traži posao i došao je razgovor. Ovaj lista njegove papire i govori:

- Vidim da ste ove godine kratko radili čak u četiri firme...
- Vidite, gospodine, svi se otimaju za mene!

Junačina

- Doktore, treba izvaditi tri pokvarena zuba, i to, molim Vas, bez anestezije.
- Tako treba, Vi ste prava muškarčina. Sjednite pa da to junački začas obavimo...
- Zašto ja da sjednem? Ne treba meni vaditi zube, nego mojoj ženi - u čekaonici je!

Rižoto od tune

Ovo je jedno od najbržih jela koje možeš pripremiti, a zasitno je i ukusno. Tuna, riža i malo vrhnja čine kremasti i hranjiv obrok gotov u svega nekoliko minuta. Savršen izbor kad nemaš mnogo vremena za kuhanje!

Rižoto od tune sastojci:

- 150 g riže (brzo kuhajuće ili prethodno skuhanе)
- 1 konzerva tune u ulju
- 1/2 male glavice luka
- 3 žlice vrhnja za kuhanje
- Sol, papar, peršin po želji

Rižoto od tune priprema:

1. Skuhaj rižu prema uputama ili koristi već skuhanu.
2. Na tavi poprži sitno nasjeckani luk, dodaj tunu i vrhnje te začini po želji.
3. Umiješaj rižu u umak, promiješaj i posluži toplo.

Nema raja bez rodnoga kraja!